

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Дочо Николов Боджаков
за дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор” в областта на висшето образование

Научно направление: 8.4. „Театрално и филмово изкуство”
Научна специалност: 05.08.03 „Кинознание, киноизкуство и телевизия”

Докторант: Десислава Иванова Георгиева
Тема: „Особености на звука в телевизионните сериали“

Предложеният от Десислава Георгиева дисертационният труд е във внушителния обем от 325 страници. Съдържанието му е изложено в три основни глави, увод, заключение и библиография. Първата и втората част поставят теоретичната основа на изследването. Докато третата част (два пъти по-голяма като обем) е изградена върху анализи на звуковата картина в избрани сериали.

Ще започна становището си с избора на темата, защото дори взет сам по себе си, този избор е вече достойнство на научната разработка. Струва ми се, че спецификата на звука в телевизионните сериали не е била изследвана досега в подобна цялост и това обстоятелство превръща дисертацията на Десислава Георгиева в приносна по отношение на звуковите изразни средства в електронните медии.

Намирам за успешно дефинирани и научните цели и задачи, които авторката си поставя. Също така и основните научни понятия, с които се борави в изследването. Направен е пространен исторически обзор на появата и еволюцията на звука в киното и телевизията. Разгледано е развитието на отделните звукови компоненти в телевизионните сериали. Отделено е също така и място на обективните и субективните фактори при възприемането на т. нар. телевизионната звукова среда. Тези фактори, според Десислава Георгиева, имат решаващо значение при определяне съотношението и спецификата на звуковите компоненти в сериалите. Отделно са отбелязани естетическите особености на телевизионния звук в отделните жанрове.

Важно място в дисертацията е посветено на звуковите технологии и употребата им в телевизионните сериали. За целта са изследвани както научни, така и чисто художествени понятия. Информативната част е добре синтезирана и прагматично осмислена с оглед еволюционните процеси в телевизията като цяло.

Както казах, Десислава Георгиева е отделила най-много страници за анализите на знакови, според нея, сериали. В тази част от научния труд най-пълно се усеща намерението на авторката – търсене на синтетична връзка между характера на звука от една страна и драматургичното изграждане на сериала – от друга. За постигането на това намерение е подбран адекватен научен инструментариум. Водещ е индуктивният метод на изследване – аналитичен процес, при който от частното се извежда общовалидното, т. е. научните факти са аргументирани чрез съответни примери. Изследвани са всички съставни части от звуковата среда, като се почне от диалога и неговата обвързаност с останалите елементи, мине се през особеностите на звуковите ефекти, фоновите атмосфери и се стигне до градивната функция на музиката.

Нямам концептуални или фактологични несъгласия със съдържателната част на дисертационния текст. Но намирам, че обемът му е неправомерно голям. Както и да погледнем, 325 страници са много за една дисертация по тясно сегментирана тема. Според мене текстът е излишно обременен от пространните исторически изложения за появата и развитието на телевизията от една страна и на звука – от друга, необяснимо защо последвани от преглед на същите процеси и в киното.

Подобна претенция можем да проявим и към анализите на конкретните сериали. Твърде много ми се виждат 15 заглавия. Достатъчни са, според мене, дори само половината от тях, за да се покрие жанровото и драматургично разнообразие. Защото оригиналността на примерите за различни специфики и звукови решения бързо се изчерпва и всеки следващ анализиран сериал само повтаря със сходни аргументи вече казани неща. Добре би било към библиографичната и уеб справка да бъде прибавена и филмографична такава, в която да намерят място всички телевизионни и филмови заглавия, за които се споменава в изследването.

Поради това, че темата е актуална, а разработката ѝ аргументирана и изчерпателна, бих препоръчал нейното бъдещо трансформиране в цикъл от лекции. Така дисертацията ще стане достояние на студентите по звук от филмовия факултет на НАТФИЗ и ще допринесе за повишаване на професионалната им подготовка във все по-разширяващата се област на българските телевизионни сериали.

В заключение, смятам, че в своето теоретично единство и научна цялост предложеният за защита дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Авторката му, без съмнение, притежава необходимите знания и компетентности в избраната за проучване област. Доказателство за това е нейното умение да анализира, обобщава и систематизира лични и чужди достижения и да прави съответни изводи от тях.

Поради всичко изложено до тук, воден от убеждението си в качествата и прагматичната полезност на настоящия дисертационен труд, озаглавен „Особености на звука в телевизионните сериали“, ще гласувам с ДА за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Десислава Иванова Георгиева.

проф. д-р Дочо Боджаков